

Nionde roten, tomt 16

Kvarteret Tenngjutaren

Tjugonde roten 1637–57

Spannmålsгатans södra sida

Elfte roten 1657–70

nära och öster om östra hamnen

Påfwel Rock (Rokes) d.ä.

1643–44: 3 mtl *Påfwel Rocks Enkia R20* 1647: 2 mtl, Annika Påfwel Rocks 1648: 2 mtl, Anna Påfwel Rocks 1650: 1 mtl

Det bestämdes i rätten den 23.2.1638, på Jacob Herweghs begäran, att Påfwel Rocks hus skulle värderas av *Jacob van der Hagen, Henrik Hamton, Arendt Herbers, Johan Markusson och Sigfrid murmästare*.

I mål mellan Gert Pettersson och David Bennings i överrätten den 23.9.1640 omtalas ”skeppet Tartan, därpå Påfwel Rokz var satt köpman till Skottland 1634”.

Den 28.9.1640 fick Påfwel Rockes reseförbud till dess han hade likviderat sina stridiga räkningar med *Gert Peterson* gällande den skada Gert Petersson hade lidit på skeppet Tartan.

Abraham Johansson R20 1651: 2 mtl

Anders stadstienare *R20*

1647, *Anders Olufsson R20*: 1648:? 1652–53, 1655: 1 mtl, 1649: 2 mtl

Per Germundsson skeppar 1665–66: 4, 1667–74 änkan, 1675–76, Gustavi tomtöreslängd 1670 (ej bebyggd) –1674, änkan 1675–81

Per Germundsson skeppar betalade 1654 i huseköpspenning 4 daler 2 marker smt för Joen Nilssons gård. En Joen Nilsson återfinnes 1650 i tjuogoandra roten, där Per Germundsson timmerman också bodde 1652–57. Denne kvarbodde på samma plats (då tolfte roten) ännu 1663 i nära sammanhang med en där sedan 1637 boende Germund Persson timmerman, som torde vara hans far (tydiligen avliden omkring 1657).

Diedrik Bex (Becks) kronobefallningsman

1678–79 M1676: 1 tomt

Han omtalas den 30.4.1683 som svåger till *Simon (Jenssen) Goulart*, en av *handelsmannen Olof Björnssons kreditorer* (RR 1671).

Den 13.6.1681 lagbjöds första gången *skepparen Anders Torssons*

hus och gård som han för en annan gård tillbytt sig av Per Germundssons efterleverska Emerentia Krååk (dotter eller syster till rådman Hans Krakow, död 1671?). Den 12 april Gustavi: Hustru Emerentia Krakows supplik ang. stolrum remitterades till kyrkovärgarna. Möjligen kan ”Krååk” vara felläsning för Rokes (det fanns en Emerentia med detta namn: Emerentia Rokes överlät sin stol till jungfru Christina Andersdotter den 26.11.1690). Nämnas bör i detta sammanhang följande

de från K okt 1669: Skeppar Per Germundsson mot samtliga redare i *skeppet Salomon* bl.a. *Paul Rokes d.y.* och dennes svärmoder *Cecilia von Lengerken*.

1696–1715 stod gården skriven på en av skepparen Tore Joenssons söner Joen Torsson, som i 1710 års tomtöreslängd kallas skeppare och har hos sig inneboende *Nils Rommel*. 1715 skattade Joen Torsson för tomt 300, hus 560 lösegendom 10 ibm 1715 Olof Nilsson (jfr 9.14)

EIIa, 27.9.1715: Skeppar Jon Thorsson ångrade på grund av sin nu för tiden slätta och helt svaga villkor det köpekontrakt han ingått med *avlidne borgaren Anders Bengtssons änka Kierstin Dahlberg* om ”dess” hus och gård som skulle tillträdas vid Mikaeli. Han hade ingått kontraktet utan att rådgöra med hustru och barn. Han stod i svår skuld hos en och annan. Kierstin Dahlberg hade uppsagt mästern *Anthoni Dyboe*, som förhyrt husen framåt gatan.

1717 års tomtöreslängd anger köpmannen Tore Torsson som ägare 7.16.

Hustru Maria Gerkens 7.16

pigan Karin Andersdotter

1725 hade familjen pigan Johanna Hansdotter och 1730 pigan Gunilla.

Tore Torsson köpmans gård uppbjods 16.11.1730 för kreditorerna och värderades samma år. Samtliga köpmannen Tore Torssons kreditorer uppbjöd 25.5.1730 hans på Spannmålgatan belägna hus och gård.

Christina sal Gerkens vände sig i en skrivelse till magistraten (EIIb:13) den 29.10.1735 mot sin måg handelsmannen Tore Torsson. Hon ville ha honom uppsagd från de rum han hela tiden hade bebott i hennes gård utan hyra.

Bakaren åldermannen Lars P. Åhman hade enligt uppgift den 11.10.1738 av *Helena Torsson* (troligen gift *Peter Lieberg i Jönköping* enl. kvitto 21.10.1738) köpt gård 26.8.1738 för sexhundraåttio d smt, vilka uppbars av hennes kusin handelsmannen Tore Torsson (EIIb:19).

25.9.1738 pantsatte Tore Torsson sina tvenne på auktion efter svärmodern (Christina sal Gerkens) inropade gårdar för skuld till sin avlidna svägerska *sal. Catarina Franks* barns förmyndare *handelsmännen Christopher Suhr* och *Flybach*.

Tore Torsson hade enligt uppgift den 25.8.1739 över 1½ år hos sig haft hustru *Catharina Franks* två döttrar *Catarina Dorotea* och *Maria Christina Frank* hos sig och hållit dem med husrum, föda, värme och mera för 80 d smt om året. Det blev för dyrt för honom. Begärde 10 d smt årlig tillökning av förmyndaren *Jonas Flyback* (EIIb:21).

1735 stod gården skriven på

stadskassör Magnus Klint

(som flyttat hit från hustruns föräldragård 6.35, se denna gård.) Han blev 30.3.1738 kämnär i handelsklassen, och ägde gården ännu vid sin död 1756.

Det anges 30.4.1716 (EIIa:28) att Magnus Klint i sju års tid hade varit kompaniskrivare vid amiralitetet i Karlskrona och av greve Lewenhaupt placerad som proviantskrivare. Han ville efterträda *Mårten Gustafsson* som kvartermästare.

Magnus Klint skrev den 17.12.1734 att han sedan sitt tillträde som stadskassör för åtta år sedan med största flit tillhållit stadsbetjänarna att indriva restantierna och hade fått in över 7 000 d smt (EIIa:12).

Kämmnären Magnus Klints hustru Elisabeth Palmborg begravdes D 17.8.1755. Inbördes testamente 23.1.1748. Hennes arvingar var (EIIb:82):

I) Elisabeth Palmborgs ena broder *borgmästaren i Gävle Johan Palmborgs* tre mågar:

a) *landskamreren i Mariestad Peter Ryning*, b *handelsmannen i Gävle Pet. Almgren*. c *fabrikören Herr Quistberg i Gävle*

II Andra brodern avlidne *regementssekreteraren Peter Palmborgs* efterlämnade barn:

1) Herr *auditören vid Bohus läns dragoners regemente Johan Palmborg*, 2) *Mönsterskrivaren där Peter Palmborg* 3) *Jungfru Hedevig Palmborg* 4) *Jungfru Johanna Palmborg*, alla boende på Inland i Ytterby socken och gården Guddeby.

I Göteborg boende: *slaktaren Eichlers hustru Anna Palmborg*

Komminister Memsens änka Arvidiana Palmborg

Sjömannen Erik Palmborg

Det anges i en av magistratens årshandlingar (EIIa:35 15.5.1756), att kämnären Magnus Klint hade avlidit den 12.5.1756 och hade två dagar förut på sin sotsäng testamenterat:

- 1) 600 d smt till Göteborgs Domkyrka m
- 2) 400 d smt till Barnhuset
- 3) 300 d till sjuka sängliggande och andra husfattiga i svenska församlingen
- 4) 200 d smt till Kärreda församlings kyrka i Jönköpings län
- 5) 200 d smt till Hangers kyrka i samma förs.

Resten skulle fyra arvingar ha 1) en syster boende i Jönköpings län, Örsbo härad och Hanger socken, nämligen *hustru Margareta Josephsdotter i Intäckten*, ”som lärer vara gift med en nämndeman Joen Joensson eller Jöns Jönsson”.

2) *hustru Ingeborg Josephsdotter i Kallhagen*, ”som lärer vara änka”

3) *hustru Marta Josephsdotter i Hangers by* och 4) *hustru Ingjärd Josephsdotter i Hangerud*, ”som också lärer vara änka”.

Auktion den 17.6.1756 ägde rum av avlidne kämnären Magnus Klints fasta och lösa egendom. Arvingar var: änkan hustru Ingeborg Merta Josephsdotter, gift *bonden Lars Joensson* (med mågen *bonden Jon Mattisson*) Hustru Margareta Josephsdotter, gift nämndeman Jon Jonsson med sonen *Joseph Joensson*, Bengt Larssons hustru Ingerid Josefsdotter med mågen Sven Jacobsson.

Ombud för dessa arvingar var *frälseinspektoren Peter Orre*.

Hus och gård vid Östra Hamnen och Lilla Bommen i Spannmålsghörnet tillika med en inmurad kopparbryggkittel. Tapeter och annat nagelfast inrede samt brandhake och stege. Värderad 3 500 d smt. (Överrummen beboddes till påsk av *landssekreterare Planck*)

Fastigheten inropades för 5 751 d smt av

handelsman Töres Rommel

som var ägare till den 23.6.1758

då den såldes till

handelsmannen Erik Kullman

som den 23.10.1758 första gången lät uppbjuda ”ett uppå Spannmålgatehörnet vid Östra hamnen näst intill färgaren Niclas Backman beläget hus och gård med en inmurad kopparbryggpanna med mera, vilka med tvenne avbrända tomter, den ena vid Östra Hamnen vid Kronhusgatehörnet, och den andra där näst intill belägen, emellan Kämnären Herr Eric Enanders och tunnbindaren Anders Hasselgrens avbrända tomter, som Herr Kullman av avlidne handelsman Töres Rommels och dess även avlidna hustrus Anna Maria Hyllgrens arvingar köpt för åttatusende Dal. silvermynt.”

Erik Kullman var född 1727 som son till borgaren i Vänersborg Nils Kullman och Elin Larsdotter Wennerberg och halvbror till handelsmännen i Göteborg Lars och Sven Kullman, vilka var söner till Elin Larsdotters första man skepparen Erik Svensson Finngård, kallad Erik i Fingås. Deras morbror var kämnären i Göteborg Olof Larsson Wennerberg.

Erik Kullman var inte nöjd med enbart köpet av denna tomt 9.16, ty den 6.6.1763 lät han första gången uppbjuda en vid östra hamnen i hörnet av Spannmålgatan belägen avbränd ödetomt jämte tvenne där intill å södra sidan vid kämnären Enanders tomter belägna avbrända tomter av vilka tre tomter (se 9.22 och 9.44) ”Herr Kullman den 25 april köpt första med en därpå nybyggd välvd källare samt ett parti gråsten jämte 27 fyrhuggna furubjälkar och någon gips, tvänne tolfter tio och åtta alnars bräder och 24 stycken halvplankor av sadelmakaren mästare Dehio och dess hustru för 3162 d smt och 200 i samma mynt vängåva”. Men av *handelsman Anders Moeller* och hans hustru *Annika Moeller* hade han för 3 500 d smt köpeskillning och 500 daler i

samma mynt vängåva den 1 juni köpt, de tvenne senare tomterna med välvd källare och skjul över utåt hamnen och uppsatte bodar på baktomten. 30-de penning för den första tomten 105 d smt och för den senare 116 daler 21 1/3 d smt.

Erik Kullman erhöll 12.3.1759 burskap i Göteborg som handlande, blev 26.4.1768 rådman efter Johan Mellenberg och avled av diarré 5.4.1769. Han efterlämnade hus och gård i hörnet av Spannmålgatan, 2 tomter i hörnet av samma gata med en välvd källare samt en baktomt åt samma gata, en hörntomt på Kronhusgatan med välvd källare samt en baktomt åt samma gata, 1/3 i *färgare Backmans* hus och gård bestående av tre tomter med färgeri och tryckeri samt andel i *klädesfabrikör Fröses* klädesfabrik på Vallgatan (någon bouppteckning har icke kunnat återfinnas).

Gift 5.12.1760 med Anna Margareta Jensen, född 23.10.1735, död 17.8.1797, dotter av *handlanden Johan Jensen*, död 1739 och Catarina Elisabeth Bagge, född 1710, död 1748. Hon gjorde sig urarva 1769 och blev 2.5.1779 omgift med fabrikör Nils Magnus Bolander, född 1723, död 27.3.1797 (se 9.17). 1769 värderades avlidne rådman Erik Kullmans fastigheter, däribland hus och gård i hörnet av Spannmålgatan. Änkan ägde tomten 1775.

Handelsman Anders Knutsson

lämnade 2.3.1780 obligation enligt vilken han erkände sig skyldig till sjömanhuskassans direktion en summa av 750 rdr specie för att betala ett av fru Anna Margareta Bolander undfått lån för vilken summa direktionen den 6.2. erhållit in-teckning i dess vid Östra Hamnen i hörnet av Spannmålgatan beläget och den 27.5.1779 till Anders Knutsson försålda gård.

Anders Knutsson innehade gården 1787 och handelsman Sam. Kullman 1790. Hos Anders Knutsson bodde 1687 *handelsmannen Lars Lefgren*

Vid branden 3–4 1794 ägdes gården av hökaren Peter Carlsson (uppbud 7.3.1796) –”ibm” *handelsman G W Hamnardahl*.

Tomtöreslängden 1800 talar om hökaren Peter Carlssons hus.

1807: Handelsman Anders Nystedt (uppbud 13.6.1803)

Senare uppbud av 9.16

skjutsskrivare Lars Hasselgren	3.9.1821
kaptän Carl Leonard Treffenberg	9.7.1837
med dr J S Friedländer	11.4.1842
handl Josef Heyman	29.10.1855
grosshandl J G Bratt	16.2.1857
boktryckeribolag Hedlund och Lindskog	2.1.1860

(Observera att på kartan är 15 och 16 omkastade”)